

మరో ఉల్లేఖనలో ఆ తరువాత 'జకాత్ ను గురించి అదే విధంగా ఇతర కర్మల గురించి విచారించటం జరుగుతుంది అని ఉంది.

(۴۱۹/۱) (صحيح) [۴] - ۱۳۳۱

وَرَوَاهُ أَحْمَدُ وَحَاكِمٌ، عَنْ رَجُلٍ.

1331. (4) [1/419-ద్వధం]

అ'హ్మద్, హాకిమ్, ఒక సా'హబీ (ర) ద్వారా దీనిని ఉల్లేఖించారు. దీనిని 'సహీహ్ అన్నారు.

(۴۲۰/۱) (ضعيف) [۵] - ۱۳۳۲

وَعَنْ أَبِي أُمَامَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "مَا أَتَى اللَّهَ الْعَبْدُ فِي شَيْءٍ أَفْضَلَ مِنَ الرُّكْعَتَيْنِ يُصَلِّيَهُمَا وَإِنَّ الْبِرَّ لَيُذْرَى عَلَى رَأْسِ الْعَبْدِ مَا دَامَ فِي صَلَاتِهِ وَمَا تَقَرَّبَ الْعَبْدُ إِلَى اللَّهِ بِمِثْلِ مَا خَرَجَ مِنْهُ". يَعْنِي الْقُرْآنَ. رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ

1332. (5) [1/420-బలహీనం]

అబూ ఉమూమహ్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం: "అల్లాహ్ (త) తన దాసుని ఆరాధనలో రెండు రకాతుల వైపు తప్ప మరీ దేని వైపు ఆసక్తితో చూడడు. అంటే నమా'జు వైపు చాలా ఆసక్తితో చూస్తాడు. ఇంకా తన ప్రత్యేక కారుణ్యం అతనిపై అవతరింపజేస్తాడు. నమా'జులో ఉన్నంత వరకు ఇంకా దాసునిపై మేలు చిలకరించబడుతుంది. దాసులు ఖుర్ ఆన్ తప్పమరే వస్తువు ద్వారా అల్లాహ్ (త) సాన్నిహిత్యాన్ని పొందలేరు. అంటే ఖుర్ఆన్ పఠనం అవు తుంది. ఈ ఖుర్ఆన్ పఠనం ద్వారానే అల్లాహ్ (త) సాన్నిహిత్యం లభిస్తుంది. మరే వస్తువుద్వారా లభించదు." (అ'హ్మద్, తిర్మిజి)

=====

۴۱ - بَابُ صَلَاةِ السَّفَرِ

41. ప్రయాణపు నమా'జు

48 మైళ్ళు ప్రయాణం చేసినా, చేసే ఉద్దేశ్యంతో తన పట్టణం నుండి బయలుదేరినా ఒక ముస్లిమ్‌పై కొన్ని నియమ నిబంధనలు వర్తిస్తాయి: 1. ప్రయాణంలో నమా'జును ఖుస్' చేయవచ్చును. 2. ఉపవాసాలను వదలవచ్చును. 3. మూడు రోజుల వరకు సాక్సులపై మసహా చేయవచ్చును. 4. జుమ'అహ్ తప్పనిసరి కాదు. 4 రకాతుల నమా'జును 2 రకాతులు మాత్రమే చదవడాన్ని ఖుస్' అంటారు. "జుస్నా, 'అస్, 'ఇషా'

ఉండాలి. దానివల్ల విధి నమా'జుల లోటు పూర్తి చేయటానికి.

నమా'జుల్లో ఇలా చేయాలి. ఖుర్ఆన్‌లో అల్లాహ్ ఆదేశం: "మరియు మీరు భూమిలో ప్రయాణం చేసేటప్పుడు నమాజులను సంక్షిప్తం (ఖుస్) చేస్తే, అది పాపం కాదు. (అంతే గాక) సత్యతీరస్కారులు మిమ్మల్ని వేదిస్తారు అనే భయం మీకు కలిగినప్పుడు కూడా! ఎందుకంటే, సత్య తీరస్కారులు నిశ్చయంగా, మీకు బహిరంగ శత్రువులు." (అన్ని సా, 4 : 101)

مُفَصَّلُ الْأَوَّلِ

(۴۲۱/۱) (متفق عليه) [۱] - ۱۳۳۳

عَنْ أَنَسٍ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَلَّى الظُّهْرَ بِالْمَدِينَةِ أَرْبَعًا وَصَلَّى الْعَصْرَ بِذِي الْحُلَيْفَةِ رَكْعَتَيْنِ.

1333. (1) [1/421-ఏకీభవితం]

అనస్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) మదీనహ్ లో "జుస్నా నమా'జు 4 రకాతులు చదివారు. ఇంకా జుల్ హులై ఫహ్ లో 'అస్ నమా'జు 2 రకాతులు చదివారు.³⁴⁷ (బు'ఖారీ, ముస్లిమ్)

(۴۲۱/۱) (متفق عليه) [۲] - ۱۳۳۴

وَعَنْ حَارِثَةَ بْنِ وَهَبٍ الْخُرَاعِيِّ قَالَ: صَلَّى بِنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَنَحْنُ أَكْثَرُ مَا كُنَّا قَطُّ وَآمَنَةً بِمَا رَكْعَتَيْنِ.

1334. (2) [1/421-ఏకీభవితం]

హరిస'హ్ బిన్ వహబ్ 'ఖు'జాయీ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) మినాలోమాకు 2 రకాతుల నమా'జు చదివించారు. అప్పుడు మేము చాలామంది ఉన్నాం. ఇంకా శాంతి భద్రతల స్థితిలో ఉన్నాం.³⁴⁸ (బు'ఖారీ, ముస్లిమ్)

(۴۲۱/۱) (صحيح) [۳] - ۱۳۳۵

وَعَنْ بَعْلَى بْنِ أُمَيَّةَ قَالَ: قُلْتُ لِعُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ: إِنَّمَا قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: (أَنْ تَقْصُرُوا مِنَ الصَّلَاةِ إِنْ خِفْتُمْ أَنْ يَفْتِنَكُمُ الَّذِينَ

347) వివరణ-1333: మదీనాలో స్థానికునిగా "జుస్నా నమా'జు 4 రకాతులు చదివారు. జుల్ హులైఫహ్ ఒక ప్రదేశం పేరు. ఇది మదీనహ్ నుండి 3 పరువుల దూరంలో ఉంది. ప్రవక్త (స) మదీనహ్ నుండి బయలు దేరారు. జుల్ హు'లైఫహ్ చేరితే 'అస్ సమయం అయి పోయింది. ప్రయాణంలోఉన్నందు వల్ల 'అస్ నమా'జు 2 రక'అతులు మాత్రమేచదివారు.

348) వివరణ-1334: ఖుర్ఆన్ ఆయతు ద్వారా ప్రయాణంలో అవిశ్వాసుల వల్ల భయం ఉన్నా ఖుస్ చేయవచ్చని తెలుస్తుంది. అంటే పరిస్థితులు ఎలా ఉన్నా ప్రయాణంలో ఖుస్ చేయవచ్చని తెలుస్తుంది.

(١٣٣٧ - [٥] (صحيح) (١/٢١٤))

وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: سَأَلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَفَرًا فَأَقَامَ تِسْعَةَ عَشَرَ يَوْمًا يُصَلِّي رَكْعَتَيْنِ رَكْعَتَيْنِ. قَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ: فَحَنُّ لُصْلَى فِيمَا بَيْنَنَا وَبَيْنَ مَكَّةَ تِسْعَةَ عَشَرَ رَكْعَتَيْنِ رَكْعَتَيْنِ، فَإِذَا أَقَمْنَا أَكْثَرَ مِنْ ذَلِكَ صَلَّيْنَا أَرْبَعًا. رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ.

1337. (5) [1/421-దృఢం]

ఇబ్నె 'అబ్బాస్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రయాణంలో 19 రోజులు ఉన్నాడు. రెండేసి రకాతులు చదువుతూ ఉన్నాడు. మేము మక్కహ్, మదీనహ్ ల మధ్య 19 రోజుల వరకు రెండేసి రకాతులు చదివే వాళ్ళం. అంతకంటే ఎక్కువ దినాలు ప్రయాణం చేస్తే నమాజును పూర్తిగా చదివే వాళ్ళం.³⁵¹ (బుఃఖారి)

(١٣٣٨ - [٦] (متفق عليه) (١/٢٢٤))

وَعَنْ خُفْصِ بْنِ عَاصِمٍ قَالَ: صَحِبْتُ ابْنَ عُمَرَ فِي طَرِيقِ مَكَّةَ فَصَلَّى لَنَا الظُّهْرَ رَكْعَتَيْنِ ثُمَّ جَاءَ رَحْلُهُ وَجَلَسَ فَرَأَى نَاسًا قِيَامًا فَقَالَ: مَا يَصْنَعُونَ هَؤُلَاءِ؟ قُلْتُ: يَسْبَحُونَ. قَالَ: لَوْ كُنْتُ مُسْبِّحًا أَتَمَمْتُ صَلَاتِي. صَحِبْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَكَانَ لَا يَزِيدُ فِي السَّفَرِ عَلَى رَكْعَتَيْنِ وَأَبَا بَكْرٍ وَعُمَرُ وَعُثْمَانُ كَذَلِكَ.

1338. (6) [1/422-ఏకీభవితం]

'హఫ్స్' బిన్ 'అసిమ్ (ర) కథనం: నేను మక్క ప్రయాణంలో 'ఉమర్ (ర) వెంట ఉన్నాను. "జుఫ్రా నమాజు రెండు రకాతులు చదివించారు. ఆ తరువాత తన నివాసానికి వచ్చి కూర్చోని చూస్తే, చాలా మంది నిలబడి ఉన్నారు. 'ఉమర్ (ర) 'వాళ్ళు ఏం చేస్తున్నారు' అని అడిగారు. నేను, "వాళ్ళు నఫిల్, సున్నతు నమాజు చదువు తున్నారు" అని అన్నాను. దానికి ఉమర్ (ర) ఒకవేళ నేను నఫిల్ చదవ గోరితే నమాజునే పూర్తిగా చదువుకునే వాడిని, అని అన్నాడు. నేను ప్రవక్త (స) వెంట ఉన్నాను. అబూ బకర్, 'ఉమర్, 'ఉస్మాన్ ల వెంట ఉన్నాడు. కాని

వరకు ఖ'న్ చేయ వచ్చును. అంతకంటే ఎక్కువదినాలు ఉంటే పూర్తిగా చదవాలి.

351) వివరణ-1337: ఖ'న్ గడువులో పండితుల మధ్య అభి ప్రాయభేదాలు ఉన్నాయి. కొందరు 15 రోజులని, మరికొందరు 4 రోజులని, కాని ప్రామాణికమైన అభిప్రాయం 19 రోజులు. 19 రోజుల వరకు ప్రయాణంలో ఉంటే ఖ'న్ చేయాలి. అంత కంటే ఎక్కువ ఉంటే పూర్తిగా చదవాలి.

كُفَرُوا-) فَقَدْ آمَنَ النَّاسُ. قَالَ عُمَرُ: عَجِبْتُ مِمَّا عَجِبْتُ مِنْهُ فَسَأَلْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: "صَدَقَهُ تَصَدَّقَ اللَّهُ بِهَا عَلَيْكُمْ فَاقْبَلُوا صَدَقَتَهُ". رَوَاهُ مُسْلِمٌ.

1335. (3) [1/421-దృఢం]

య'అలా బిన్ ఉమయ్య (ర) కథనం: నేను 'ఉమర్ (ర)ను "మరియు మీరు భూమిలో ప్రయాణం చేసి నపుడు నమాజులను సంక్షిప్తం చేయటంలో తప్పు లేదు. అని నలన్నాను. అదే విధంగా సత్యతిరస్కారులు మిమ్మల్ని వేధిస్తారనే భయం మీకు కలిగి నపుడు కూడా" (అన్నిసా, 4:101) ఆయతు యొక్క అర్థం అడిగి, "ఇప్పుడు అందరూ శాంతి భద్రత లతో ఉన్నారు, అవిశ్వాసులవైపునుండి భయంకూడా లేదు ఇప్పుడు ఖ'న్ చేయకపోవడం మంచిది కదా?" అని అడిగాను. దానికి ఉమర్(ర) సమాధానమిస్తూ, "మీకు సందేహం కలిగినట్లే, నాకూ సందేహం కలిగింది. మీరు నన్ను అడిగినట్లే నేను ప్రవక్త (స)ను దీన్ని గురించి అడిగాను. దానికి ప్రవక్త (స), 'ఈ ఖ'న్ అల్లాహ్ తరఫున దానం, మరియు ఆయన అనుగ్రహం, దీన్ని స్వీకరించండి' అని అన్నారు," అని చెప్పారు.³⁴⁹ (ముస్లిమ్)

(١٣٣٦ - [٤] (متفق عليه) (١/٢٢٤))

وَعَنْ أَنَسٍ قَالَ: خَرَجْنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنَ الْمَدِينَةِ إِلَى مَكَّةَ. فَكَانَ يُصَلِّي رَكْعَتَيْنِ رَكْعَتَيْنِ حَتَّى رَجَعْنَا إِلَى الْمَدِينَةِ. قِيلَ لَهُ: أَفَمَتُمْ بِمَكَّةَ سَبْعًا. قَالَ: "أَقَمْنَا بِهَا عَشْرًا".

1336. (4) [1/421-ఏకీభవితం]

అనస్ (ర) కథనం: "ప్రవక్త (స) వెంట మక్కహ్ వెళ్ళాము. ఈ ప్రయాణంలో ప్రవక్త (స) కేవలం రెండేసి రకాతులు మాత్రమే చదివారు. చివరికి మేము 'హజ్జ్ చేసి తిరిగి మదీనహ్ చేరుకున్నాం." అతన్ని మీరు మక్కహ్ లో ఎన్ని రోజులు ఉన్నారని అడగటం జరిగింది. దానికి అతను, "మేము మక్కహ్ లో 10 రోజులు ఉన్నాం" అని అన్నాడు.³⁵⁰ (బుఃఖారి, ముస్లిమ్)

349) వివరణ-1335: కొందరు పండితులు, ఖ'న్ తప్పని సరిగా, కొందరు ఉత్తమంగా పేర్కొన్నారు.

350) వివరణ-1336: ఇది 'హజ్జతుల్ విదాసంఘటన. ప్రవక్త (స) జ'లీహజ్జహ్ 4న మక్కహ్ చేరుకున్నారు. జ'లీహజ్జహ్ 14న మదీనహ్ కు బయలుదేరారు. అంటే మక్కహ్ లో 10 రోజులు ఉన్నారు. కనీసం 19రోజుల

వీరందరూ ప్రయాణంలో రెండు రకాతుల కంటే ఎక్కువ చదవ లేదు.³⁵² (బు'ఖారీ, ముస్లిమ్)

(٤٢٢/١) (صحيح) [٧] - ١٣٣٩

وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ : كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَجْمَعُ بَيْنَ الظُّهْرِ وَالْعَصْرِ إِذَا كَانَ عَلَى ظَهَرٍ سَبْرٍ وَيَجْمَعُ بَيْنَ الْمَغْرِبِ وَالْعِشَاءِ . رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ .

1339. (7) [1/422-దృఢం]

ఇబ్నె'అబ్బాస్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రయాణంలో "జుఫ్రా, 'అన్'లను కలిపి చదివేవారు. అదే విధంగా మ'గ్రిబ్, 'ఇషా'లను కలిపి చదివేవారు.³⁵³ (బు'ఖారీ)

352) వివరణ-1338: ఇంతకు ముందు ఖుస్' చేయడం ఉత్తమం అని వచ్చింది. ఒకవేళ ఎవరైనా 4 రకాతులు చదవాలనుకుంటే చదువుకోవచ్చును. ప్రయాణంలో సున్నతే ముఅక్కడ లేవు. అయితే కోరినవారు చదువు కోవచ్చును. వాటిని గురించి ఎటువంటి విచారణ ఉండదు.

353) వివరణ-1339: 2 నమా'జులను ఒకే సమయంలో చదవటాన్ని "జమ్'అ బైనస్సలాత్తైన్" అంటారు.ఫత్వే నమా'జు తప్ప ప్రయాణంలో రెండు నమా'జులను ఒకే సమయంలో చదవవచ్చు. "జుఫ్రా, 'అన్'లను మరియు మ'గ్రిబ్, 'ఇషా'లను కలిపిచదవాలి. ఇందులో రెండు రకాలు ఉన్నాయి. 1. జమ్'అ 'సువరీ, 2. జమ్'అ మానవీ. జమ్'అ సువరీ అంటే, "జుఫ్రా నమా'జును ఆలస్యం చేసి చివరిసమయంలో చదవాలి. ఆతరువాత వెంటనే 'అన్' ప్రారంభ సమయంలో చదవాలి. అంటే రెంటిని వాటివాటి సమయాల్లో చదవడంజరిగింది. ఒకటి చివరి సమయంలో మరొకటి ప్రారంభ సమయంలో.

అదే విధంగా మ'గ్రిబ్ నమా'జును దాని చివరి సమయంలో 'ఇషా' నమా'జును దాని ప్రారంభ సమయంలో. ఈ రెండు కూడా తమ సమయాల్లో చదవడం జరిగింది. చూడటానికి రెంటిని కలిపి చదివి నట్లుంది. జమ్'అ మానవీ, జమ్'అ హఖీఖీ అంటే రెంటిని ఒకే సమయంలో ఆచరించటం. అంటే "జుఫ్రాను 'అన్' సమయంలో; మ'గ్రిబ్ ను 'ఇషా' సమయంలో. ఇందులో రెండు రకాలు ఉన్నాయి. 1. తఖ్దీమ్, 2. తా'ఖీర్.

1. తఖ్దీమ్: అంటే 'అన్'ను "జుఫ్రా సమయంలో ఆచరించటం, అంటే "జుఫ్రా మరియు 'అన్'లను "జుఫ్రా సమయంలో ఆచరించటం. అంటే సూర్యుడు వాలిన తర్వాత ముందు "జుఫ్రా, తరువాత 'అన్' నుచదువు కోవాలి. అదే విధంగా మ'గ్రిబ్ సమయంలో. ముందు

(٤٢٢/١) (متفق عليه) [٨] - ١٣٤٠

وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُصَلِّي فِي السَّفَرِ عَلَى رَجُلَيْهِ حَيْثُ تَوَجَّهَتْ بِهِ يَوْمِي إِمَاءً صَلَاةَ اللَّيْلِ إِلَّا الْفَرَائِضَ وَيُؤْتِرُ عَلَى رَجُلَيْهِ.

1340. (8) [1/422-ఏకీభవితం]

ఇబ్నె'ఉమర్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రయాణంలో తన వాహనంపై తపాజ్జుద్ నమా'జు చదువుకునేవారు. వాహనం ఎటు వెళుతున్నా సైగలతో నమా'జు చదివేవారు. కాని ఫర్ద్ నమా'జులు మాత్రం క్రిందికి దిగి చదివేవారు. విత్తీను వాహనంపైనే చదువుకునే వారు.³⁵⁴ (బు'ఖారీ, ముస్లిమ్)

رِئِدَةُ الْفَصْلِ الثَّانِي

(٤٢٣/١) (ضعيف) [٩] - ١٣٤١

وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: كَانَ ذَلِكَ فَدَفَعَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَصْرَ الصَّلَاةِ وَأَتَمَّ . رَوَاهُ فِي شَرْحِ السُّنَنِ.

1341. (9) [1/423-బలహీనం]

'అయిషహ్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రయాణంలో ఖుస్' చేశారు, పూర్తిగా కూడా చదివారు. అన్నీ ధర్మసమ్మతమే.³⁵⁵ (షరీహుస్సన్నహ్)

మ'గ్రిబ్, తరువాత 'ఇషా' నమా'జును చదువుకోవాలి. అందువల్ల వీటిని జమ్'అహ్ తఖ్దీమ్ అంటారు.

2. జమ్'అహ్ త'అఖీర్: అంటే "జుఫ్రా నమా'జును ఆలస్యం చేసి 'అన్' సమయంలో రెంటిని కలిపి చదవటం. అదేవిధంగా మ'గ్రిబ్, 'ఇషా'లను ఆలస్యం చేసి చదవటం. అవసరం ఉన్నప్పుడు ఈ అన్ని విధాలను ఉపయోగించుకోవచ్చును. ప్రామాణిక 'హదీసు'ల్లో ఇవన్నీ ఉన్నాయి.

354) వివరణ-1340: ప్రయాణంలోతాను కోరినప్పుడు ఆపి, నడిపి వాహనంపై ఉంటే ఫర్ద్ నమా'జును వాహనం ఆపి దిగి చదువుకోవాలి. అయితే నఫిల్ నమా'జులు వాహనంపైనే సైగల ద్వారా చదువుకోవచ్చును. తక్బీరే త'స్తామ సమయంలో మాత్రం ఖిల్లాబైపు తిరిగి ఉండాలి. ఆ తరువాత ఎటు తిరిగినా ఫర్వాలేదు. విత్తీ వాహనంపై చదవవచ్చును. అంటే విత్తీ వాజిబ్ కాదని తెలుస్తుంది.

355) వివరణ-1341: అంటే ప్రయాణంలో ఖుస్' చేయ వచ్చు. పూర్తిగా కూడా చదవవచ్చు. ప్రవక్త (స) రెండు

١٣٤٢ - [١٠] (ضعیف) (٤٢٣/١)

وَعَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ قَالَ: غَرَوْتُ مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَشَهِدْتُ مَعَهُ الْفَتْحَ. فَأَقَامَ بِمَكَّةَ ثَمَانِي عَشْرَةَ لَيْلَةً لَا يُصَلِّي إِلَّا رَكَعَتَيْنِ يَقُولُ: "يَا أَهْلَ الْبَلَدِ صَلُّوا أَرْبَعًا فَإِنَّا سَفَرٌ". رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ.

1342. (10) [1/423-బలహీనం]

'ఇమ్రాన్ బిన్ 'హుసైన్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) తో కలసి నేను జిహాద్ చేశాను. ఇంకా మక్కహ్ విజయంలో కూడా నేను ప్రవక్త (స) వెంట ఉన్నాను. ప్రవక్త (స) మక్కహ్ లో 18 రోజులు ఉన్నారు. ఈ మధ్య కాలంలో కేవలం రెండు రకాతులు మాత్రమే చదివే వారు. అంటే ఖుస్ చేసేవారు. పట్టణ ప్రజలతో, 'మీరు 4 రకాతులు చదవండి, మేము ప్రయాణికులం,' అని అనే వారు.³⁵⁶ (అబూ దావూద్)

١٣٤٣ - [١١] (ضعیف) (٤٢٣/١)

وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: صَلَّيْتُ مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الظُّهْرَ فِي السَّفَرِ رَكَعَتَيْنِ وَبَعْدَهَا رَكَعَتَيْنِ.

وَفِي رَوَايَةٍ قَالَ: صَلَّيْتُ مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي الْحَضَرِ وَالسَّفَرِ فَصَلَّيْتُ مَعَهُ فِي الْحَضَرِ الظُّهْرَ أَرْبَعًا وَبَعْدَهَا رَكَعَتَيْنِ وَصَلَّيْتُ مَعَهُ فِي السَّفَرِ الظُّهْرَ رَكَعَتَيْنِ وَبَعْدَهَا رَكَعَتَيْنِ وَالْعَصْرَ رَكَعَتَيْنِ وَلَمْ يَصِلْ بَعْدَهَا شَيْئًا وَالْمَغْرَبَ فِي الْحَضَرِ وَالسَّفَرِ سَوَاءً ثَلَاثَ رَكَعَاتٍ وَلَا يَفْقُصُ فِي حَضَرٍ وَلَا سَفَرٍ وَهِيَ وَثْرُ النَّهَارِ وَبَعْدَهَا رَكَعَتَيْنِ. رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ.

1343. (11) [1/423-బలహీనం]

'అబ్దుల్లాహ్ బిన్ 'ఉమర్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) వెంట నేను ప్రయాణంలో 2 రకాతులు చదివాను. ఆ తరువాత 2 రకాతులు సున్నతులు కూడా చదివాను. మరో ఉల్లేఖనంలో ప్రవక్త (స)తో కలసి ప్రయాణంలోనూ, నివాసం లోనూ నేను నమా'జు చదివాను.

విధాలుగా చదివేవారు. అందువల్ల 'అయిషహ్ (ర), 'ఉస్మాన్ (ర) ప్రయాణంలో పూర్తిగా చదివేవారు. కాని ఖుస్ ఉత్తమం.

356) వివరణ-1342: ఇంతకు ముందు 'హదీసు'లో ప్రవక్త (స) 19 రోజులు ఉన్నారని ఉంది. ఈ 'హదీసు'లో 18 రోజులు ఉన్నారని ఉంది. అంటే ఉల్లేఖనకర్త ఒకరోజు లెక్కపట్ట లేదు. ప్రయాణికుడు ఇమాము అయితే నమా'జుకు ముందే ప్రజలకు మేము ప్రయాణికులం, మేము రెండు రకాతులు చదువుతాం, మీరు 4 రకాతులు చదువుకోండి అని చెప్పాలి.

నివాసంలో "జుస్నా 4 రకాతులు, ఆ తరువాత 2 రకాతులు సున్నత్ చదివాను. ప్రయాణంలో ప్రవక్త (స)తో కలసి 2 రకాతులు చదివాను. ఆ తరువాత 2 రకాతులు సున్నత్ చదివాను. అయితే అన్ 2 రకాతులు మాత్రమే చదివాను. ఆ తరువాత ఏమీ చదవలేదు. మ'గిబ్ నమా'జు స్థానికంగా, ప్రయాణంలో సమానమే. అంటే 3 రకాతులు ఈ మ'గిబ్ నమా'జు పగటి విత్త 2 రకాతులు దాని సున్నతులు చదవాలి. (తిర్మిజి)

١٣٤٤ - [١٢] (صحيح) (٤٢٤/١)

وَعَنْ مُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي غَزْوَةِ تَبُوكَ إِذَا رَأَتْ الشَّمْسُ قَبْلَ أَنْ يَرْتَحِلَ جَمَعَ بَيْنَ الظُّهْرِ وَالْعَصْرِ وَإِنْ ارْتَحَلَ قَبْلَ أَنْ تَرِيغَ الشَّمْسُ أَخَّرَ الظُّهْرَ حَتَّى يَنْزِلَ لِلْعَصْرِ وَفِي الْمَغْرِبِ مِثْلَ ذَلِكَ إِذَا غَابَتِ الشَّمْسُ قَبْلَ أَنْ يَرْتَحِلَ جَمَعَ بَيْنَ الْمَغْرِبِ وَالْعِشَاءِ وَإِنْ ارْتَحَلَ قَبْلَ أَنْ تَغِيَبَ الشَّمْسُ أَخَّرَ الْمَغْرِبَ حَتَّى يَنْزِلَ لِلْعِشَاءِ ثُمَّ يَجْمَعُ بَيْنَهُمَا. رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَالتِّرْمِذِيُّ.

1344. (12) [1/424-దృఢం]

ము'అజ్ బిన్ జబల్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) తబూక్ యుద్ధంలో సూర్యుడు వాలిన తర్వాత ప్రయాణానికి ముందు "జుస్నా, 'అసర్లను కలిపి చదివారు. ఇంకా ఒక వేళ సూర్యుడు వాలడానికి ముందు బయలుదేరితే "జుస్నాను ఆలస్యంగా చదివేవారు. మ'గిబ్ లోనూ ఇలాగే చేసేవారు. మ'గిబ్ తరువాత బయలుదేరితే మ'గిబ్ 'ఇషా' లను కలిపి చదివేవారు. ఒకవేళ మ'గిబ్ కు ముందు బయలు దేరితే మ'గిబ్ ను ఆలస్యం చేసి 'ఇషా' సమయంలో మ'గిబ్ 'ఇషా'లను ఆచరించేవారు. (అబూ దావూద్, తిర్మిజి)

١٣٤٥ - [١٣] (حسن) (٤٢٤/١)

وَعَنْ أَنَسٍ قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا سَافَرَ وَأَرَادَ أَنْ يَطَّوَّعَ اسْتَقْبَلَ الْقِبْلَةَ بِنَاقَتِهِ فَكَثَرَ ثُمَّ صَلَّى حَيْثُ وَجَّهَهُ رُكْبَةً. رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ.

1345. (13) [1/424-ప్రామాణికం]

అనస్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రయాణంలో, నఫిల్ నమా'జు చదివినప్పుడు వాహనాన్ని ఖిల్జా వైపు తిప్పి తక్ బీర తస్త్రామ్ పలికేవారు.

ఆ తరువాత వాహనం ఎటు వెళ్ళినా తన నమా'జును కొనసాగించే వారు. (అబూ దావూద్)

١٣٤٦ - [١٤] (صحيح) (٤٢٤/١)

وَعَنْ جَابِرٍ قَالَ: بَعَثَنِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي حَاجَةٍ فَجِئْتُ وَهُوَ يُصَلِّي عَلَى رَاحِلَتِهِ نَحْوَ الْمَشْرِقِ وَيَجْعَلُ السُّجُودَ أَخْفَصَ مِنَ الرُّكُوعِ. رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ.

1346. (14) [1/424-దృఢం]

జాబీర్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) నన్ను ఏదో పని మీద పంపారు. పని పూర్తిచేసుకొని నేను తిరిగి వచ్చి నప్పటికి ప్రవక్త (స) తన వాహనంపై నమాజు చదువుతున్నారు. వాహనం తూర్పువైపు తిరిగి ఉంది. రుకూ', సజ్జాలు వంగి పైగచేసివారు. సజ్జాలో రుకూ' కంటే కొంత క్రింద వంగే వారు. (అబూ దావూద్)

المُؤَلَّفُ التَّالِثُ

(١٣٤٧ - [١٥] (متفق عليه) (٤٢٥/١))

عَنْ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: صَلَّى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِمَنْى رَكْعَتَيْنِ وَأَبُو بَكْرٍ بَعْدَهُ وَعُمَرُ بَعْدَ أَبِي بَكْرٍ وَعُثْمَانُ صَدْرًا مِنْ خَلْفَتِهِ ثُمَّ إِنَّ عُثْمَانَ صَلَّى بَعْدَ أَرْبَعًا فَكَانَ ابْنُ عُمَرَ إِذَا صَلَّى مَعَ الْإِمَامِ صَلَّى أَرْبَعًا وَإِذَا صَلَّاهَا وَحْدَهُ صَلَّى رَكْعَتَيْنِ.

1347. (15) [1/425-ఏకీభవితం]

'అబ్దుల్లాహ్ బిన్ 'ఉమర్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) మినాలో 2 రకాతులు ఫర్జ్ చదివారు. తరువాత అబూ బకర్ (ర) కూడా 2 రకాతులు ఫర్జ్ చదివారు. 'ఉమర్ కూడా 2 రకాతులు చదివారు. 'ఉస్మాన్ (ర) కూడా 2 రకాతులేచదివారు. ఆతరువాత 'ఉస్మాన్ 4 రకాతులు చదివారు. ఇబ్నై 'ఉమర్ (ర) ఇమాముతో కలసి చదివితే 4 రకాతులు చదివే వారు. ఒంటరిగా చదివితే కేవలం 2 రకాతులే చదివే వారు.³⁵⁷ (బుఖారీ, ముస్లిమ్)

(١٣٤٨ - [١٦] (متفق عليه) (٤٢٥/١))

وَعَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: فَرَضَتِ الصَّلَاةَ رَكْعَتَيْنِ ثُمَّ هَاجَرَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَفَرَضَتْ أَرْبَعًا وَتَرَكْتُ صَلَاةَ السَّفَرِ عَلَى الْفَرِيضَةِ الْأُولَى. قَالَ الزُّهْرِيُّ: قُلْتُ لِعُرْوَةَ: مَا بَالَ عَائِشَةَ تَتِمُّ؟ قَالَ: تَأَوَّلَتْ كَمَا تَأَوَّلَ عُثْمَانُ.

1348. (16) [1/425-ఏకీభవితం]

'అయి'షహ్ (ర) కథనం: ప్రారంభంలో రెండేసి రక'అతులు విధించబడ్డాయి. ప్రవక్త (స) హిజ్రత్ చేసి మదీనహ్ వచ్చిన తర్వాత 4 రకాతులు విధించబడ్డాయి. ప్రయాణ నమాజు రెండు రకాతులు యథా తథంగా ఉండడం జరిగింది. 'జుహరీ 'ఉర్వ'హ్తో '

'అయి'షహ్ (ర) ప్రయాణంలో కూడా నమాజు పూర్తిగా చదువుతున్నారు ఏంటి సంగతి?" అని అడిగాడు. దానికి 'ఉర్వ'హ్, 'ఉస్మాన్ ఆధారం పొంది నట్లు 'అయి'షహ్ కూడా ఆధారం పొందారు,' అని అన్నాడు. (బుఖారీ, ముస్లిమ్)

(١٣٤٩ - [١٧] (صحيح) (٤٢٥/١))

وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: فَرَضَ اللَّهُ الصَّلَاةَ عَلَى لِسَانِ نَبِيِّكُمْ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي الْخَضِرِ أَرْبَعًا وَفِي السَّفَرِ رَكْعَتَيْنِ وَفِي الْخَوْفِ رَكْعَةً. رَوَاهُ مُسْلِمٌ

1349. (17) [1/425-దృఢం]

ఇబ్నై 'అబ్బాస్ (ర) కథనం: అల్లాహ్ ప్రవక్త (స) నోట తన పట్టణంలో 4 రకాతులు, ప్రయాణంలో 2 రకాతులు విధించబడ్డాయి. భయాందోళనల్లో సామూహికంగా ఒక్క రక'అతు మాత్రమే విధించబడింది.³⁵⁸ (ముస్లిమ్)

(١٣٥٠ - [١٨] (ضعيف جدا) (٤٢٥/١))

وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ قَالَا: سَنَّ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَلَاةَ السَّفَرِ رَكْعَتَيْنِ وَهُمَا تَمَامٌ غَيْرُ قَصْرِ وَالْوُتْرُ فِي السَّفَرِ سُنَّةٌ. رَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ.

1350. (18) [1/425-అతి బలహీనం]

ఇబ్నై 'ఉమర్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రయాణంలో కేవలం 2 రకాతులు మాత్రమే నిర్ణయించారు. ఈ రెండు రకాతులు పరిపూర్ణమైనవి. అంటే ఏటికీ 4రకాతుల పుణ్యం లభిస్తుంది. ప్రయాణంలో ఏత్తే సున్నత్. సున్నత ము'అక్కదహ్ లేవు. (ఇబ్నై మాజహ్)

(١٣٥١ - [١٩] (ضعيف) (٤٢٥/١))

وَعَنْ مَالِكٍ بَلَغَهُ أَنَّ ابْنَ عَبَّاسٍ كَانَ يَقْصُرُ فِي الصَّلَاةِ فِي مِثْلِ مَا يَكُونُ بَيْنَ مَكَّةَ وَالطَّائِفِ وَفِي مِثْلِ مَا يَكُونُ بَيْنَ مَكَّةَ وَعَسْفَانَ وَفِي مِثْلِ مَا يَكُونُ بَيْنَ مَكَّةَ وَجَدَّةَ. قَالَ مَالِكٌ: وَذَلِكَ أَرْبَعَةٌ بَرَدٍ. رَوَاهُ فِي الْمَوْطَأِ.

1351. (19) [1/425- బలహీనం]

మాలిక్ కథనం: ఇబ్నై 'అబ్బాస్ (ర) మక్కహ్ మరియు 'తాయి'ఫల మధ్య ఉన్నంత దూరం లేదా మక్కహ్ మరియు 'అస్ఫాన్ల మధ్య లేదా మక్కహ్

357) వివరణ-1347: ప్రయాణంలో ఖ'న్, ఇతీమామ్ రెండూ ధర్మ సమ్మతమే. ఇమాముతో కలసి చదివితే 4 రకాతులు చదివిస్తే 4 చదవాలి. ఒంటరిగాచదివితే 2 రకాతులు చదవాలి.

358) వివరణ-1349: నివాస స్థలంలో "జుహరీ, 'అస్'రీలు 4 రకాతుల చొప్పున చదవాలి. ప్రయాణంలో 2 రకాతులే చదవాలి. భయాందోళనల్లో ఒక రకాతు ఇమాముతో కలసి, ఒక రకాతు ఒంటరిగా.

మరియు జిద్దహాల మధ్య ఉన్నంత దూరం ప్రయాణం చేస్తే ఖన్స్ చేసే వారు. ఇవన్నీ 48 మైళ్ళుదూరంలో ఉన్నాయి.³⁵⁹ (మువ'తా మాలిక్)

(۲۰] - ۱۳۵۲ (ضعيف) (۴۲۶/۱)

وَعَنِ الْبَرَاءِ قَالَ: صَحِبْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثَمَایَةَ عَسْرَ سَفَرًا فَمَا رَأَيْتُهُ تَرَكَ رَكْعَتَيْنِ إِذَا زَاغَتِ الشَّمْسُ قَبْلَ الظُّهْرِ. رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَالتِّرْمِذِيُّ وَقَالَ: هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ

1352. (20) [1/426- బలహీనం]

బరా' (ర) కథనం: నేను ప్రవక్త (స) వెంట 18 రోజుల వరకు ప్రయాణంలో ఉన్నాను. సూర్యుడు వాలిన తర్వాత 'జుఫ్రాకు ముందు 2 రకా'తులు సున్నతులు చదివేవారు. ఏ నాడూ వదలటం చూడలేదు. (అబూ దావూద్, తిర్మిజి/ఏకోల్లీఖనం)

(۲۱] - ۱۳۵۳ (ضعيف) (۴۲۶/۱)

وَعَنْ نَافِعٍ قَالَ: إِنَّ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عُمَرَ كَانَ يَرَى ابْنَهُ عُبَيْدَ اللَّهِ يَتَنَقَّلُ فِي السَّفَرِ فَلَا يَنْكُرُ عَلَيْهِ. رَوَاهُ مَالِكٌ.

1353. (21) [1/426- బలహీనం]

నాఫి' (ర) కథనం: 'అబ్దుల్లాహ్ బిన్ 'ఉమర్ (ర) తన కుమారుడు 'ఉబైదల్లాహ్ ను ప్రయాణంలో నఫిల్ నమా'జు చదువుతుండగా చూచి వారించే వారు కాదు, వ్యతిరేకించే వారు కాదు.³⁶⁰ (మాలిక్)

=====

۴۲ - بَابُ الْجُمُعَةِ

42. జుమ'అహ్ అధ్యాయం

ప్రతి ముస్లిమ్ - యుక్త వయస్సుని, బుద్ధి జ్ఞానం గల వాడి, స్థానికుడి, ఆరోగ్యవంతుని - పై జుమ'అహ్

359) వివరణ-1351: ప్రయాణంలో ఖన్స్ చేయడానికి కనీసం 48 మైళ్ళు ప్రయాణం చేయాలి. అంత కంటే తక్కువ ప్రయాణం చేస్తే ఖన్స్ చేయరాదు. 48 మైళ్ళ దూరం లేదా అంత కంటే ఎక్కువ దూరం ప్రయాణం చేస్తే ఖన్స్ చేయవచ్చును.

ఇబ్న్ 'అబ్బాస్(ర) ఇలాఅన్నారు, "ఓ మక్కహ్ ప్రజలారా! 48 మైళ్ళ కంటే తక్కువ దూరంలో ఖన్స్ చేయకండి." ఇబ్న్ 'ఉమర్ మరియు ఇబ్న్ 'అబ్బాస్లు 48 మైళ్ళ దూరంలో ఖన్స్ చేసేవారు. రెండు రకా'తులు చదివే వారు. ఉపవాసం ఉండే వారు కాదు. (ఫత్'హుల్ బారీ, బు'ఖారీ)

360) అంటే ప్రయాణంలో నఫిల్, సున్నతులు చదవటం ధర్మ సమ్మతమే. అందువల్ల వారించేవారు కాదు.

నమా'జు ఫర్ద్ గా విధించబడింది. దీన్ని గురించి ఖుర్ ఆన్, 'హదీసుల్లో ఆదేశించడం జరిగింది. ప్రవక్త (స) ప్రవచనాలు:

1. జుమ'అహ్ నమా'జు ప్రతి ముస్లిమ్ పై సామూహికంగా విధించబడింది. అయితే సేవకులపై, స్త్రీలపై, పిల్లలపై, వ్యాధి గ్రస్తులపై మినహాయించ బడింది. (అబూ దావూద్)

2. అల్లాహ్ ను, తీర్పుదినాన్ని విశ్వసించే వ్యక్తిపై జుమ 'అహ్ నమా'జు విధించబడింది. అయితే వ్యాధి గ్రస్తులను, ప్రయాణి కులను, స్త్రీలను, పిల్లలను, సేవకు లను మినహాయించడం జరిగింది. (దారు ఖుత్బీ)

అకారణంగా జుమ'అహ్ నమాజును వదిలే వ్యక్తి మహా నేరస్థుడు. అదేవిధంగా జుమ'అహ్ నమా'జు వదిలే వ్యక్తి కపటాచారి. ఫర్ద్ నమా'జులకు వర్తించే షరతులే జుమా'హ్ నమా'జుకు కూడా వర్తిస్తాయి. ఇంకా అదనంగా ఈ నాలుగు షరతులు వర్తిస్తాయి: 1. జుమ'అహ్ రోజు ఉండటం, 2. "జుఫ్రా సమయం ఉండటం, 3. సామూహికంగా ఆచరించటం, 4. నమా'జుకు ముందు ప్రసంగం చేయటం. ఈ షరతులు ఎక్కడ వర్తించినా అక్కడ జుమ'అహ్ తప్పని సరి అవుతుంది. పట్టణం అయినా గ్రామం అయినా సరే.

الْفَصْلُ الْأَوَّلُ

మొదటి విభాగం

(۱] - ۱۳۵۴ (منفق عليه) (۴۲۷/۱)

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "نَحْنُ الْأَخْرُونَ السَّابِقُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ بَيْنَ أَنَّهُمْ أَوْثَرُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِنَا وَأَوْثِنَانَهُ مِنْ بَعْدِهِمْ. ثُمَّ هَذَا يَوْمُهُمُ الَّذِي فَرَضَ عَلَيْهِمْ يَعْنِي يَوْمَ الْجُمُعَةِ. فَاتَّخَذُوا فِيهِ. فَهَذَا اللَّهُ لَهُ وَالنَّاسُ لَنَا فَبِئْسَ تَبَعٌ لِلْجَاهِلِ عَدَا وَالنَّصَارَى بَعْدَ غَدٍ."

وَفِي رَوَايَةٍ لِمُسْلِمٍ قَالَ: "نَحْنُ الْأَخْرُونَ الْأَوَّلُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَنَحْنُ أَوَّلُ مَنْ يَدْخُلُ الْجَنَّةَ بَيْنَ أَنَّهُمْ". وَذَكَرَ نَحْوَهُ إِلَى آخِرِهِ.

1354. (1) [1/427-ఏకీభవితం]

అబూహురైరహ్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, "మేము అందరికంటే చివరవచ్చాము. కాని తీర్పు దినంనాడు అందరికంటే ముందు లేపబడతాము. అయితే గ్రంథప్రజలకు మనకంటే ముందు గ్రంథం ఇవ్వబడింది. మనకు వారి తరువాత ఇవ్వబడింది. ఆ తరువాత ఈ శుక్రవారం వారిపై కూడా విధించబడింది.